

Årsrapport 2022

RVTS Nord er et regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging.

Vi er finansiert av Helsedirektoratet og er en enhet i Universitetssykehuset Nord-Norge. Vi betjener Nordland, Troms, Finnmark og Svalbard.

Besøksadresse: Sykehusvegen 23 Tromsø
Postadresse: RVTS Nord,
Universitetssykehuset Nord-Norge
Postboks 6124
9291 Tromsø

E-post: rvts@unn.no
Telefon: 77 75 43 80
Webside: rvtsnord.no

Illustrasjon forside: @hobbitfoot - adobe.stock.com

Innholdsfortegnelse

Lederne har ordet	4
Organisering	6
Kommunikasjon og formidling	8
Kompetanseutvikling og kontakt med tjenesteapparatet	12
Tverretattlig samarbeid og samordning	14
Samarbeid med universitetet og høyskolen	17
Folkehelsearbeid og forebygging	18
Vold og seksuelle overgrep	20
Selv mord og selvskading	24
Psykososial oppfølging av flyktninger og asylsøkere	29
Utenforskap og tilhørighet	31
Vern for utsatte, etterlatte og berørte	36
Rus og psykisk helse	38
Seksualisert vold og tortur – menneskerettighetsbasert praksis	39
Traumekunnskap og traumebehandling	42
Regnskap	46

1. Lederne har ordet

Elin Hartvigsen
Leder

Etter lang tid med pandemien, med mange retraksjoner og digitale møtepunkter, så har vi i 2022 merket fagfolks behov om endelig å kunne møtes fysisk på våre arrangementer som konferanser, fagdager og nettverksmøter. Aktiviteten vår har som årsrapport viser også vært preget av dette.

Pandemiene har også medført en økt digital kompetanse hos våre samarbeidspartnere, og til de vi tilbyr våre tjenester. Vår satsing på å videreutvikle tilbud som webinarer, streaming og podcast er styrket gjennom året.

Vegard Johansen
Assisterende leder

Flere hadde senvirkninger av korona og for eksponering av sykdommer /andre virus, som medførte økt sykefravær både hos oss og generelt i tjenestene. Avbestillinger og logistikkutfordringer ble følgen av dette.

Ukrainakrigen som startet i februar 22 medførte endringer i oppdrag og planer. RVTS Nord har hatt et særlig prosjektansvar for tema Seksualisert vold i krig og konflikt og Flyktning.net. Flere utfordringsbilder har utkrystallisert seg som følge av krigen, og på bakgrunn av vår plassering i region nord med nær tilknytning til Russland.

Rekrutteringsutfordringer grunnet lav arbeidsledighet, fraflytting i nord og lønnspolitikk i vår vertsorganisasjon, har gitt utfordringer for å skaffe kvalifiserte søkere til våre stillinger. Det har medført begrensede ressurser til å løse oppdrag i tråd med tildeling.

Høsten 2022 relanserte vi revidert versjon av Stø kurs på ny plattform og i ny lay-out. Dette har blitt svært godt mottatt av tjenestene, og vi kan igjen vise til gode tall på våre nettsider.

Vi har tatt i bruk Tandem som evalueringsverktøy i forbindelse med kompetanseheving til tjenestene innenfor traumetema. Dette skal både kartlegge kompetansebehov for tilrettelagt undervisning på traumetema, men også si noe om effekten av gjennomgått undervisning.

Vi har mye og et godt samarbeid med de andre kompetansesentrene og statsforvalteren tilknyttet flere av våre oppdrag. Dette speiler også årsrapporten.

RVTS Nord ble etablert i 2006. Men i desember 2022 hadde vi en større 15 års jubileumsmarkering sammen med de andre RVTSene. Vi gjennomførte da en digital konferanse hvor alle RVTSene bidro, og ca 4000 registrerte deltakere fulgte denne. Vi har fått svært gode tilbakemeldinger på denne konferansen, og jubileumsmarkeringen styrket samarbeid og fellesskap mellom de RVTSansatte.

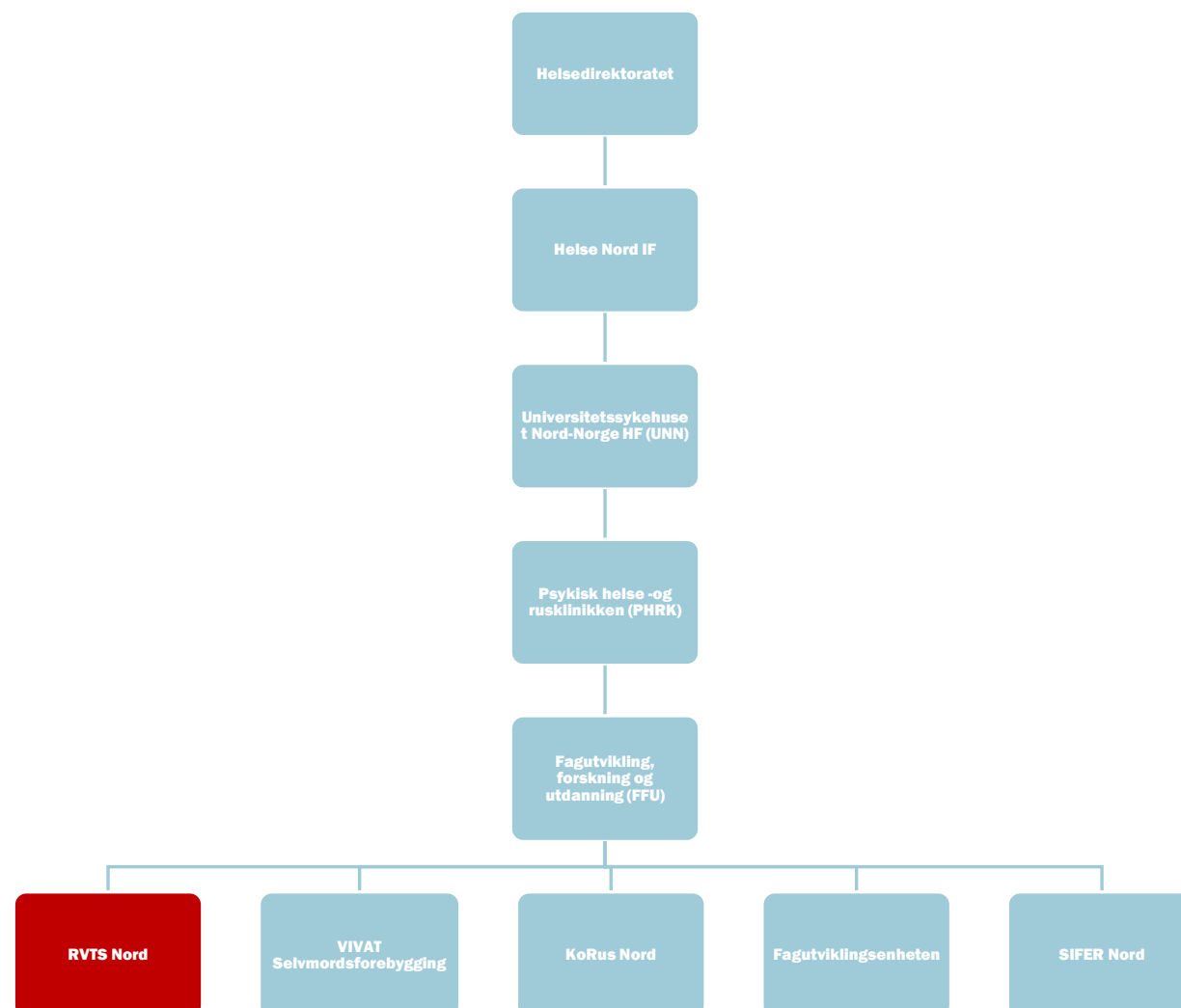
2022 har for RVTS Nord medført store endringer og mye jobb ved flytting rett før jul til nye lokaler i Forskningsparken (SIVA) i nærhet til UNN Breivika.

Vi ser nå frem til at vi i 2023 tar i bruk våre nye innovative og innbydende lokaler, for å videre kunne tilby og utvikle nødvendig kompetanse i tråd med tjenestenes behov i regionen.

Vi ønsker å takke våre ansatte, samarbeidspartnere og andre bidragsytere gjennom året. Vi ser frem til å fortsatt være en viktig bidragsyter til våre fagområder i region nord.

Hilsen lederne ved RVTS Nord

2. Organisering

RVTS Nord er et av fem regionale ressurscenter om vold traumatisk stress og selvmordsforebygging, som jobber på oppdrag fra Helsedirektoratet og Bufdir.

Våre temaområder er:

- Traumer, traumatisk stress, inkludert fokus på veteraner og deres familiers helse og psykososial beredskap
- Vold og overgrep
- Forebygging av selvmord og selvskading
- Flyktninghelse og tvungen migrasjon

Helsedirektoratet kan også spesifisere andre oppdrag, ut ifra statlige satsningsområder og handlingsplaner. RVTS Nord er forankret i Universitetssykehuset Nord-Norge HF, ved Psykisk helse – og rusklinikk, avdeling Fagutvikling, forskning og utdanning.

Nøkkeltall

RVTS Nord fikk i tilskuddsbrev fra Helsedirektoratet for 2022 tildelt kr 26.300 000. I tillegg ble det innvilget overført fra 2021 til 2022 kroner 7 574 723 til øremerkede formål jfr, brev innvilgning av ubrukt tilskudd fra 2021 til 2022, datert 19.05.2022, ref. 13/1478-110.

RVTS Nord er prosjektorganisert og i tillegg inngår faggrupper i vår struktur. Vi har fordelt våre fagressurser likt tilknyttet de fire temaområdene vi skal ha fokus på.

RVTS Nord hadde 24 ansatte pr. 31.12.2022. Denne oversikten inkluderer faste stillinger og engasjementsstillinger. Disse var fordelt med 5 stillinger til administrasjon og ledelsen, og de øvrige 19 stillingene er fagstillinger.

Flere av våre ansatte har bistillinger tilknyttet klinisk virksomhet i UNN HF ved voksenpsykiatrisk poliklinikk.

3. Kommunikasjon og formidling

Jfr. pkt 1.1 i tilskuddsbrevet skal vi formidle kompetanse. Gjennom våre ulike formidlingskanaler når vi ut til tjenestene og befolkningen. Media er også en kanal for å nå ut, spesielt til befolkningen.

3.1 Nettbasert formidling

Digitalisering

Med digitale plattformer som Teams og videokonferanser når vi lettere våre brukere. Vi bruker videokonferanseutstyr til å gjennomføre undervisninger, veiledninger og samarbeidsmøter. Det er et nyttig og ressurs sparende verktøy for å kunne nå ut til flere i vår store geografisk region, på 112 951 km². Hver konferanse vi nå gjennomfører fysisk har også et digitalt tilbud til de som ikke har mulighet til å komme seg til destinasjonen.

Rvtsnord.no

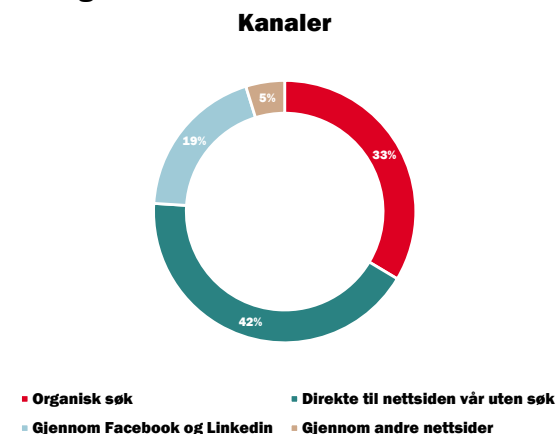
Nettsiden rvtsnord.no er en viktig kanal for å nå våre målgrupper. Her legger vi ut fagartikler, webinarer, veiledere, filmer, nyheter og andre ressurser. Kanalen er også viktig i forbindelse med informasjon og påmelding til kurs/konferanser/undervisning og tilgang til e-læringsportaler som vi tilbyr tjenestene.

Nettsiden vår er alltid under evalueringer for å gjøre den best mulig brukervennlig for målgruppen vår. Målet vårt er at målgruppen vår skal enklest kunne benytte nettsiden vår for å finne den informasjonen de trenger og finne våre kurs enklest mulig.

Gjennom Google Analytics kan vi måle hvilke kanaler som brukes for å finne frem til vår nettside.

Facebook

Facebook er en viktig spredningskanal for relevant innhold fra nettsiden vår, og til spredning av kurs/konferanser/undervisning. Vi viser også til andre samarbeidspartneres aktiviteter og aktuelt fagstoff. Kanalen benyttes også til å dele fra konferanser som vi arrangerer for å vise synligheten ut mot tjenestene om hva vi driver med. Dette er noe som når godt ut til følgerne våre og som får mange treff.

3.2 Kommunikasjonsgruppa RVTSe

Vi har gjennom året jobbet tett med de kommunikasjonsansvarlige fra hver RVTS hvor vi har fortsatt med hjelpe hverandre med spredning av nyhetssaker og deling av erfaringer. Mye av fokuset vårt dette året har vært samarbeid om RVTS-konferansen som ble holdt i desember 2022.

Illustrasjon: @Viktoria Kurpas - adobe.stock.com

3.4 Undervisningsfilmer og publikasjoner

- RVTS Nord har utviklet to korte undervisningsfilmer om seksualisert vold i krig og konflikt.
- RVTS Nord har utviklet en undervisningsfilm om flyktning.net, samt en liten presentasjonsfilm av portalen.
- Vi har laget 4 undervisningsfilmer som ble benyttet i rvts-konferansen i desember 2022.
 - Drukningstragedien i Tromsø: Hva kan vi lære om integrering og flyktninghelse (UKOM-rapporten)
 - Likeverdige tjenester til samisk befolkning
 - Flyktning.net
 - Seksualisert vold i krig og konflikt

3.3 Offentlige høringer

I følge tilskuddsbrev for 2022 fra Helsedirektoratet pkt. 1.1, har vi sendt svar på følgende høringer:

- Ekstern høring på nasjonal strategi for helsesektorens arbeid med personer som utøver vold eller seksuelle overgrep.
- Høring av forslag til ny forskrift om oppfølging av barn på institusjon og forslag til ny tilsynsforskrift
- Høringsnotat med forslag til endringer i barnevernloven

3.5 E-læringsprogrammer/kurs

Utvikling og bruk av e-læring har over flere år vært et av de store satsningsområdene til RVTS Nord. E-læringsprogrammene våre gjør kompetanse mer tilgjengelig for våre brukere, det sikrer gjenbruk av materiell og har en samfunnsøkonomisk gevinst. Vi har produsert flere nettkurs som er mye brukt. Gjennom e-læringsprogrammene når vi ut til flere tjenesteytere i vår region og utenfor vår region. Dermed kan de birda til å gi en likeverdig tilgang til våre tjenester. Alle våre e-læringskurs er kostnadsfrie og ligger åpent tilgjengelig på nett.

E-læringsprogrammene våre brukes sammen med andre pedagogiske tilnærminger som fysiske forelesninger og veiledning. I utviklingen av våre e-læringsprogrammer har brukere hatt en viktig posisjon, både gjennom referansegrupper og som brukerstemmer i kursene. Vi har sett at bruk av nettkursene har stabilisert seg mer igjen etter koronaperioden, hvor det var en stor forskjell mellom 2020 og 2021.

Her er noen av våre mest brukte e-kurs:

Flyktning.net

Ressursportalen om psykososialt arbeid med asylsøkere og flyktninger.

RVTS Nord benytter fagstoff og ressurser fra portalen i nettsider, sosiale media og undervisning. Vi har også veiledet tjenesteapparatet i hvordan de kan arrangere egne interne fagdager med

bruk av materiell fra flyktning.net.

I 2022 har vi fortsatt arbeidet med å videreutvikle og oppdatere portalen for å gjøre den mer brukervennlig. Dette er gjort i samarbeid med representanter fra alle RVTSene. RVTS Nord har ledet og hatt et hovedansvar for vedlikehold og jevnlig faglig oppdatering.

Stø kurs - Traumeforståelse og behandling

Stø kurs er et nettbasert kompetansehevingsprogram om traumeforståelse og behandling beregnet på psykisk helsevern for voksne.

I løpet av 2022 har RVTS Nord bidratt til kompetanseheving om traumebehandling for voksne gjennom bruk av Stø Kurs på forskjellige måter. Stø Kurs har blitt gjennomført som e-læringskurs av flere enheter og fagpersoner både for grunnleggende kompetanseheving og som spesialiseringskurs og kurs for vedlikehold av spesialiteten for flere helsefaglige utdanninger. Fagstoff fra "Stø kurs" har blitt benyttet i RVTS Nord sin øvrige kompetansehevende virksomhet. Nettkurset er et arbeidskrav i videreutdanningen i krisehåndtering og traumebehandling på UiT.

I 2022 har vi overført Stø kurs til ny digital plattform. I denne forbindelse var kurset utilgjengelig for brukere i en periode, som gjør at statistikken i år er unormal forhold til andre år. Vi har jobbet med faglig oppdatering og reparasjon av lenkeråte. Arbeidet med faglig oppdatering vil bli videreført i 2023.

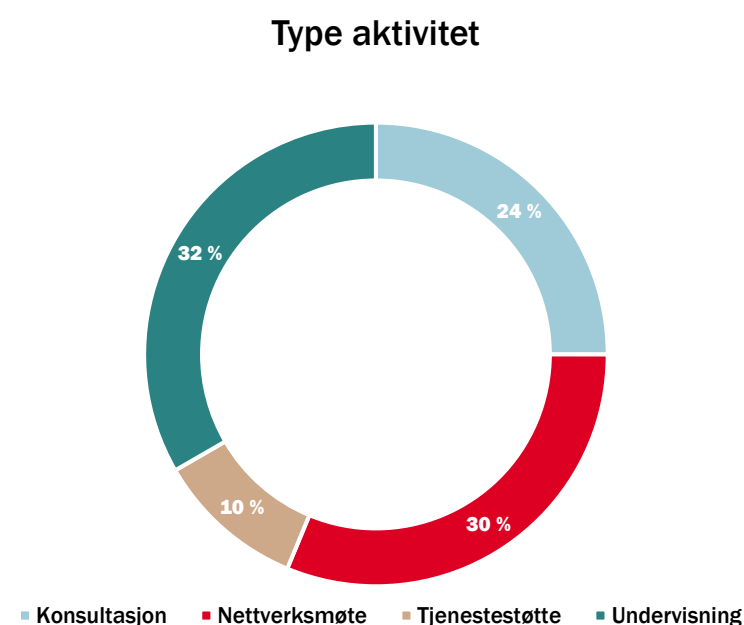
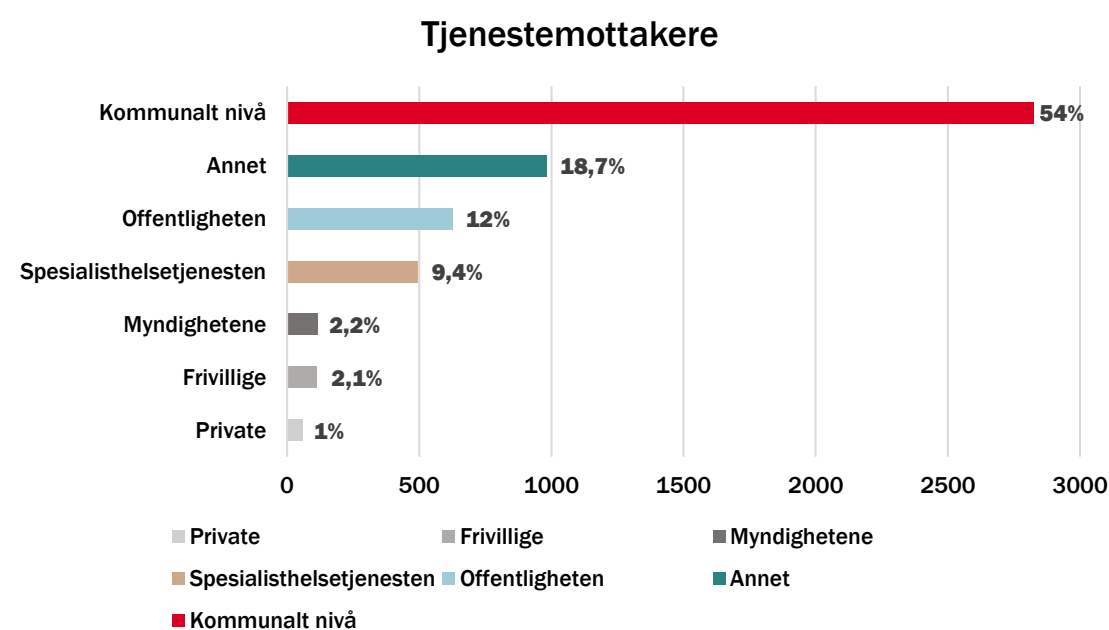
Nettside	2021	2022
Flyktning.net		
Brukere	10 628	24 353
Sidevisninger	44 235	91 130
Stø Kurs		
Brukere	2 974	726 (09.11.22-31.12.22)
Sidevisninger	78 915	10 598
Når krisen rammer		
Brukere	2 248	438
Sidevisninger	16 344	888
Vold og seksuelle overgrep mot barn		
Brukere	15 396	823
Sidevisninger	243 058	Ukjent
Rvtsnord.no		
Brukere	26 113	27 748
Sidevisninger	88 985	82 735

Illustrasjon: @madedee - Adobe.stock.com

4. Kompetanseutvikling og kontakt med tjenesteapparatet

4.1 Utadrettet aktivitet

4.2 Konsultasjon og veiledning

I tråd med samfunnsoppdraget i tilskuddsbrevet for 2022 fra Helsedirektoratet pkt. 1.1 gir vi løpende konsultasjon til tjenesteapparatet. Dette innebærer kommunale tjenester, spesialisthelsetjeneste, statlig etater, andre offentlige instanser og private aktører i regionen. Vi mottar mange henvendelser i måneden, og det er stor variasjon i omfang og behov. Konsultasjonene gis på telefon, videokonferanse eller ved fysiske møter. Vi initierer til samarbeid med andre tjenester og andre kompetansemiljøer, der vi ser det er nødvendig.

RVTS Nord har gitt en rekke konsultasjoner og veiledninger på forespørsel til tjenesteapparatet som arbeider med asylsøkere og flyktninger. Forespørslene har kommet fra bredden i tjenesteapparatet og omhandlet både barn, voksne og enslige mindreårige. 2022 har mange av henvendelsene fra spesialisthelsetjenesten vært angående behandling av komplekst traumatiserte flyktninger inkludert torturoverlevende og også komplekst traumatiserte norske pasienter. Noe av dette er gitt som langsgående, avgrensede veiledningsforløp. Videre bidrar vi regelmessig i veiledningsgruppe for fysioterapeuter i spesialisthelsetjenesten (psykiatri og somatikk) med fokus på kropporientert traumebehandling.

4.3 Behovsanalyse og evaluering

Jfr. tilskuddsbrevet fra H.dir 2022 pkt. 1.1 skal vi bidra med systematisk kvalitetsforbedring og relevant undervisning. Vi bruker ulike offentlige rapporteringer og datakilder, samt kontakt med tjenesteapparatet for å få en oversikt over omfang og utfordringsbildet i vår region. Dette hjelper oss å prioritere innsats, både mht geografi, tjenester og faglig tematikk. Vårt samarbeid gjennom 2021 med regionale kompetansesenter og statsforvalter gir tilgang til denne type data.

Vi evaluerer våre kurs (ved blant annet bruk av Tandem), undervisninger, fagdager og konferanser fortløpende. Evalueringene brukes i forbedringsarbeidet av våre tilbud til tjenesteapparatet. Her brukes mobil, skjema i papirformat og ettersending av skjema per epost. Vi etterspør alltid hva folk ønsker mer av, og forslag til tema til fremtidige arrangementer

5. Tverretatlig samarbeid og samordning

5.1 Regionale og nasjonale samarbeidsforum

RVTS Nord har gjennom året deltatt i ulike regionale og nasjonale samarbeidsfora, jfr. 1.2, 1.3, og 1.4 i tilskuddsbrevet for 2022. I mer overordnede samarbeidsfora deltar i hovedsak ledere eller den som stiller i lederens sted.

Følgende ulike ledelsesforum har RVTS Nord deltatt i:

- **Kompetanselederforum Nord:**

Jfr. pkt. 1.4 i tilskuddsbrevet så har lederne fra RVTS Nord, RKBU Nord, KoRus Nord, Vivat og NAPHA hatt jevnlig digitale og fysiske møter gjennom hele året i Kompetanselederforum Nord. Lederforumets oppgave er å definere aktuelle samarbeidsområder, diskutere utfordringsbilde og rammer for samarbeidet. Rollene til hvert senter er tydeliggjort i samarbeidsavtaler.

- **Dialogmøte Nord:**

Kompetanselederforum Nord og representanter fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Statsforvalteren i Nordland har gjennomført et årlig Dialogmøte Nord med H.dir og Buf. dir. Møte i 2022 hadde særlig fokus på brukermedvirkning, hvor også flere brukerorganisasjoner deltok.

- **Nasjonalt RVTS ledermøte:**

Lederne fra alle fem RVTSene har i 2022 hatt digitale halvdagsmøter ca hver 14.dag, i tillegg til flere fysiske samlinger. I møtene har vi drøftet felles samarbeidsområder og oppdrag,

informerer hverandre om ulike satsinger, delt ledelseserfaringer og utfordringer, og sikret samarbeid med øvrige nasjonale senter og oppdragsgiver.

- **Virksomhetsledermøter med**

direktoratene: Lederne ved RVTS Nord har i løpet av året deltatt på felles møter for alle senterlederne ved nasjonale og regionale forsknings- og kompetansesenter, som Helsedirektoratet har innkalt til. Dette ble avholdt fysisk i Oslo 2022. Bufdir. var også representert på møtet.

- **Samarbeid mellom RVTS og NKVTS**

har blitt mer formalisert gjennom felles samarbeidsavtale og møtepunkter i 2022. Samarbeidet har vært knyttet til utfordringer i forbindelse Ukrainakrigen og etablering av norsk traumeforum.

Illustrasjon: @Venimo- adobe.stock.com

5.2 Sentrale satsninger

- **Program for folkehelse:** Også i 2022

har vi fulgt opp programkommuner i vår region som er med i Program for folkehelse. RVTS Nord sitter i samarbeidsutvalg både i Nordland, Troms og Finnmark, sammen med blant annet KoRus Nord og RKBU Nord. Fylkeskommunene har initiert møtepunkter for programkommunene med kompetansesentre hvor faglige tema har vært presentert og utfordringer kommunene står oppi diskutert. I tillegg har kompetansesentrene hatt spesifikk kontakt med enkeltkommuner for veiledning. Se for øvrig kapittel 7 – Folkehelsearbeid og forebygging

- **ACT/ FACT:** RVTS har sammen med NAPHA, KoRus Nord, RKBU Nord bidratt i en arbeidsgruppe med kommuner, statsforvalter og interesseorganisasjoner. RVTS har bidratt med undervisning på temaområder, samt deltatt i organisering og arrangering av nettverkssamling for ACT/FACT teamene i Nord-Norge. RVTS Nord har på forespørsel fra NAPHA bidradd inn med undervisning om fokus på hjelperen på den Nasjonale samling i Oslo. Videre har ACT Tromsø deltatt i 3 dagers workshop/modul Rus og vold.

- **Rask psykisk helsehjelp:** Vi har understøttet nødvendig vold- og traumekompetanse i tjenestene etter behov. Samt bidratt med kompetanseheving i oppfølging og forebygging av selvskading og selvmordsproblematikk. Dette er omtalt mer omfattende i flere av våre punkter i årsrapporten.

- **Tidlig Inn/BTI:** Se kapittel 8.2.

- **Pakkeforløp:** Se Kapittel 5.

5.3 Regionale tverrfaglige nettverk innen kommunalt psykisk helse- og rusarbeid

Tilskuddsbrev 2.2 Sentrale satsinger (H.dir 2022), 2.10 Regionale tverrfaglige nettverk innen kommunalt psykisk helse- og rusarbeid.

Kommunepsykologer og ledere

RVTS har bidratt til å arrangere og koordinere regional samling for kommunepsykologer og ledere sammen med øvrige sentre (RKBU, NAPA, Korus).

RVTS har deltatt på møter/ samlinger, samt bidratt til kunnskapsformidling og undervisning for kommunepsykolognettverk på våre temaområder.

ACT/FACT

RVTS har sammen med NAPHA, KoRus Nord, RKBU Nord bidratt i en arbeidsgruppe med kommuner, statsforvalter og interesseorganisasjoner. RVTS har bidratt med undervisning på temaområder, samt deltatt i organisering og arrangering av nettverkssamling for ACT/FACT teamene i Nord-Norge.

RVTS Nord har på forespørsel fra NAPHA bidradd inn med undervisning om fokus på hjelperen på den Nasjonale samling i Oslo. Videre har ACT Tromsø deltatt i 3 dagers workshop/modul Rus og vold.

5.4 Pakkeforløp psykisk helse og rus

RVTS Nord har sammen med NAPHA, KoRus Nord, RKBU Nord deltatt i en arbeidsgruppe med kommuner, spesialisthelsetjenesten, statsforvalteren og interesseorganisasjoner. RVTS har vært tilgjengelig for undervisning på våre temaområder

5.5 Praksisnær og praksisrelevant forskning og forskningsnettverk

RVTS Nord, Norsk institutt for kunstuttrykk og kommunikasjon (NIKUT) og Regionalt kompetansesenter i Salten (RKK Salten) har inngått i et samarbeid om kostnader til utvikling av et evalueringsverktøy som skal brukes i pilotprosjektet “The Expressive Arts in Transition (EXIT) Implementation Research Project” (oppstart høsten 2022).

Illustrasjon: @Vectormine- adobe.stock.com

6. Samarbeid med universitetet og høyskole

RVTS Nord har jfr. tilskuddsbrev 2022 fra H.dir pkt. 1.1 og 1.3 bidratt inn i to videreutdanninger ved UiT Norges arktiske universitet: Videreutdanning i krisehåndtering og traumebehandling og Videreutdanning om vold i nære relasjoner. Videreutdanningene er et samarbeidsprosjekt som har foregått i 14 år mellom RVTS Nord og UiT, og som nå kan benyttes i masterprogram. Ansatte ved RVTS Nord bidrar inn med en betydelig undervisningsressurs i disse videreutdanningene. Nettkursene “Stø Kurs” og “Når krisen rammer” er lagt inn som arbeidskrav i førstnevnte utdanning. Nettkurset “Vold og seksuelle overgrep mot barn for ansatte i barnehage og skole”, er arbeidskrav i sistnevnte utdanning. I tillegg integreres opplæringsplattformen «Snakke sammen» inn her.

Utdanningene rekrutterer vi fagpersoner fra store deler av regionen og landet for øvrig. Tall fra 2022:

- Videreutdanning i krisehåndtering og traumebehandling: 56 studenter fra hele landet.
- Videreutdanning om vold i nære relasjoner: 61 studenter fra hele landet.

I løpet av året har vi i tillegg bidratt med undervisning innenfor alle våre fagområder på en rekke andre utdanninger ved UiT; blant annet Medisinstudiet, Sykepleierutdanningen, Profesjonsstudiet i Psykologi og Fysioterapiutdanninga. I tillegg har vi hatt undervisning ved VID vitenskapelige høyskole v/SEPREP Tverrfaglig Utdanningsprogram i behandling, rehabilitering og oppfølging av mennesker med alvorlige psykiske lidelser og ruslidelser. De siste årene etablert fast undervisning tre ganger årlig i UiT RKBU Nords videreutdanning Forebyggende psykisk helsearbeid rettet mot barn og unge.

Illustrasjon: @Rogatnev- adobe.stock.com

7. Folkehelsearbeid og forebygging

7.1 Folkehelseprogram og relaterte satsninger

Det vises til pkt 2.1.1 Prop. 121 S (2018-2019) Opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse (2019-2024, pkt 2.2 Sentrale satsninger, herunder punkt om Program for folkehelse og Ungdata i tilskuddsbrevet fra H.dir).

Overordna mål for arbeidet er å bidra til styrking av kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet. RVTS Nord deltar i relevante samarbeidsfora, veileder kommuner i folkehelseprogrammet i tråd med avtaler med fylkeskommunene og følger opp kommuner som tar i bruk tilleggsmoduler om selvmord- og selvskadingsproblematikk i Ungdata. Målgruppen er kommunalt tjenesteapparat som jobber med barn og unge. Vi har deltatt i etableringen av et regionalt samarbeidsforum for folkehelsearbeidet initiert av fylkeskommunene i Nord.

Knyttet til oppfølging av Ungdata har vi hatt kontakt med kommunene som har hatt tilleggsmodulen om selvskading og selvmord. Det var fire kommuner i Nordland som hadde med disse spørsmålene. De har fått veiledning i hvordan fortolke resultater og følge dem opp. Regionalt har vi samarbeidsmøter med KoRus og RKBU to ganger i året om oppfølging av Ungdata. Høsten 2022 arrangerte vi i fellesskap en erfaringssamling for kommunene i Finnmark, hvor vi deltok med et innlegg

om selvmordsforebygging i et lokalt samfunnsperspektiv. Nasjonalt har vi deltatt på Ungdataforum i Stavanger.

Tverrsektoriell veileder for psykisk helsearbeid for barn og unge

Blant tiltakene i Opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse er utviklingen av en ny tverrsektoriell veileder for psykisk helsearbeid for barn og unge. Helsedirektoratet leder arbeidet, og veilederen skal inkludere arbeid med rusproblematikk, vold og overgrep. Arbeidet ble videreført i 2022. Veilederen skal være tverrsektoriell og utvikles i samarbeid med flere direktorater. Det er etablert en referansegruppe med deltakelse fra brukere, tjenesten og forskning- og kompetansesentre. RVTS vil bli invitert inn i arbeidet. Ungdata Sentrene skal i samarbeid med KORUS og RKBU/RBUP bistå kommunene med formidling og analyse av Ungdata og Ungdata junior. Arbeidet videreføres som omtalt i tilskuddsbrevet for 2021.

7.2 Likeverdige tjenester til samisk befolkning

Jfr. Tilskuddsbrev 2022 fra H.dir pkt. 2.1.3, 2.3, 2.12 og 2.14 har vi hatt fokus på tema tilknyttet likeverdige tjenester til den samiske befolkningen. I vårt interne prosjekt 1.2 Likeverdige tjenester til den samiske befolkningen berører vi flere av våre oppgaver i RVTS Nord, og nærmere beskrivelser vil bli gitt under punktene nevnt over.

Det er en lovbestemt rettighet at alle i Norge har rett til likeverdige tjenester. Samisk befolkning har spesielle rettigheter knyttet til urbefolkningsstatus, grunnlovens §108 og internasjonale konvensjoner. Forskning og erfaring over tid viser at mange samer er mindre fornøyde med hjelpen de får og opplever at tjenestetilbudet i liten grad er tilpasset deres språk og kultur.

8. Vold og seksuelle overgrep

8.1 Vold og seksuelle overgrep

Jfr. 2.2 Sentrale satsninger (H.dir), 2.15 Jeg vet og Snakke med barn (Bufdir).

Tiltak 24 a (HOD): Styrke psykososial oppfølging og traumebehandling av volds- og overgrepsutsatte gjennom å veilede og understøtte kommunens arbeid
Tiltak 57 (HOD): Arbeid med vold og overgrep i samiske områder

Formålet med RVTs Nords arbeid med vold og seksuelle overgrep er å bidra til kompetanse om vold og seksuelle overgrep i de ulike kommunene og tjenester, samt bistå tjenestene gjennom undervisning, veiledning og nettverksbygging. Vi har også særlig oppmerksomhet om den samiske befolkningen og vi retter den oppmerksomheten i flere av våre temaområder som forebygging av vold og overgrep i samiske samfunn.

Målgruppen i vårt arbeid er kommuner og tjenester i Nordland, Troms og Finnmark.

Dette prosjektet er delt inn i fire deler:

- Generelt om vold og seksuelle overgrep
- Snakkemedbarn.no og Jeg vet
- Samarbeid med Statsforvalterne i Nordland, Troms- og Finnmark
- Konsultasjonsteam

Generelt om vold og seksuelle overgrep

Vi har hatt undervisning i videreutdanninger ved Norges arktiske universitet- UiT, hatt fagdager og innlegg i ulike sammenheng som interne fagdager i ulike nettverk og organisasjoner.

RVTs Nord har i 2022 hatt et tett samarbeid med Statsforvalterne i Nordland, Troms og Finnmark i arbeidet med forebygging av vold og overgrep. De nevnte statsforvalterne har rekruttert kontaktpersoner i alle kommuner i regionen som er blitt invitert i Nettverk for forebygging av vold og overgrep mot barn og unge. I forbindelse med nettverket er det avholdt digitale dialogmøter jevnlig der RVTs Nord fast har hatt avsatt tid til å informere om senterets aktiviteter og kurs i Jeg vet og Snakkemedbarn.no.

RVTs Nord, RVTs Midt, Statsforvalterne i Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark og Sametinget arrangerte våren 2022 en digital konferanse, "Barns beste – forebygging av vold og overgrep mot barn og unge". Målgruppen for konferansen var alle som jobber med barn og unge, samt med tema forebygging av vold og overgrep. Tema i konferansen var blant annet overgrep i samiske samfunn, handlingsplanen "Frihet fra vold" og avdekking og forebygging av internettrelaterte overgrep mot barn.

Forebygging av vold og overgrep i samiske områder

Regjeringens handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner "Frihet fra vold" presenterer tiltak 70: Etablere forum for utvikling av arbeidet mot vold og overgrep i samiske områder og utveksling av erfaringer og kompetanse mellom deltakerne.

I den forbindelse mottok RVTs Nord våren 2022 en forespørsel fra Justis- og beredskapsdepartementet om å lede dette forumet. Oppstart av forumet ble presentert med en konferanse arrangert og ledet av Justis- og beredskapsdepartementet og Sametinget 30. og 31. august 2022 i Alta. RVTs Nord påtok seg oppdraget, og har i høst arbeidet med å planlegge det videre arbeidet, samt planlagt formell oppstart av forumet i 2023.

Konsultasjonsteam

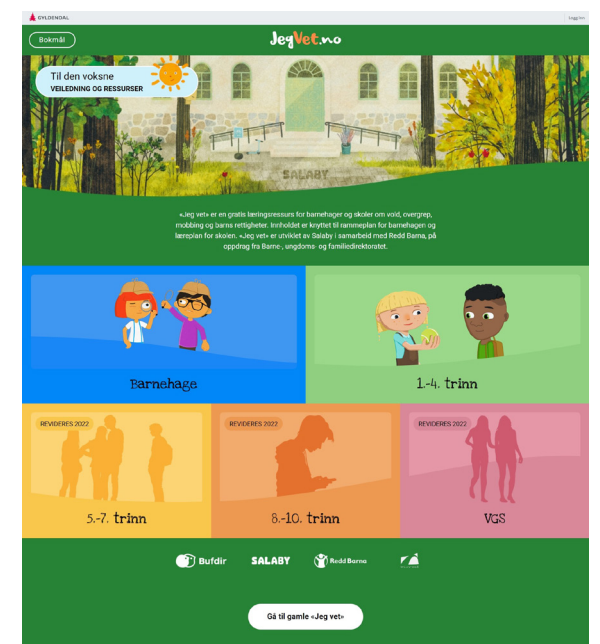
RVTs Nord har i 2022 fortsatt deltatt i konsultasjonsteam om avdekking og oppfølging av barn utsatt for vold, seksuelle overgrep eller alvorlig omsorgssvikt. Konsultasjonsteamet er koordinert av Statens barnehus i Tromsø.

Jeg Vet og Snakkemedbarn.no

Jfr. Tilskuddsbrevet 2022 fra Bufdir. Punkt 2.15 skal vi bidra til at kommunene jobber systematisk med at barn skal få alderstilpasset og helhetlig opplæring om vold, overgrep og mobbing og at voksne kan snakke med barn de er bekymret for på en måte som trygger barnet. Vi skal bidra til dette ved å gjøre

læringsressursen Jeg Vet (jegvet.no) og Snakkemedbarn.no kjent i kommunene.

Av Tilskuddsbrev fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet datert 07.03.2022, ref. 2021/57567-9 ble det innvilget øremerket tilskudd på 1 100 000 kroner til RVTs Nord.

"Jeg vet" er en digital læringsressurs som skal bidra til at barnehager og grunn- og videregående skoler skal ha et voldsforebyggende opplæringstilbud til barn og unge på temaene vold, seksuelle overgrep og mobbing. "Jeg vet" er utviklet av Bufdir i samråd med Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet og læringsplattformen salaby.no. RVTs Nord var også involvert i dette arbeidet.

Snakke med barn er en digital opplæringsplattform innrettet mot ansatte i barnehage, skole, helsetjenesten o.a. tjenester for å styrke kommunikasjonsferdigheter i å samtale med barn og unge. Arbeidet er utviklet av RVTSene nasjonalt og koordineres av RVTS Øst i en prosjektgruppe der alle RVTSene deltar.

Tiltak 7 (HOD): Helhetlig og planmessig utvikling av arbeidet rettet mot voldsutøvere og overgripere

Som et samarbeidsprosjekt mellom SIFER Nord og RVTS Nord ble i september 2022 konferansen Sammen om mestring av vold og seksuallovbruddsproblematikk arrangert i Bodø. Konferansen handler om samarbeid og hjelpetilbud i møte med mennesker som har begått eller står i fare for å begå voldshandlinger eller seksuallovbrudd, og er et ledd i å styrke tjenesteapparatets arbeid med overgripere. Konferansen hadde deltakere, både digitalt og fysisk, fra hele landet, og konferansen er tenkt som et årlig arrangement fremover.

På slutten av året inngikk RVTS Nord et samarbeid med SIFER Nord om veiledning av deres ansatte som jobber

med seksuallovbruddsproblematikk og i fengselshelsetjenesten. I tillegg har RVTS Nord bistått SIFER Nord i forbindelse med å oversette og tilpasse selvhjelpshefte "SELFIE" til Arabisk. Vi underviser om utøvere av vold og seksuallovbrudd ved UIT – Norges artistiske universitet.

Tiltak 8 b (HOD): Styrke kompetansen om problematisk og skadelig seksuell atferd

I 2022 har RVTS Nord inkludert habiliteringstjenesten for barn og voksne, vår regionale tyngdepunkts BUP samt fra det nasjonalt kliniske nettverket i Kompetanseteam om barn og unge med problematisk eller skadelig seksuell atferd (KOMTESSA), nå er teamet representert med en fra hvert helseforetak i tillegg til BUFETAT, Statens barnehus, Konfliktrådet og SANKS. Vi tilbyr anonyme konsultasjoner fra hele regionen, RVTS Nord koordinerer dette arbeidet.

RVTS Nord har hatt kompetansehevingstiltak på teamet i form av konsultasjoner, veiledninger og undervisning. Vi samarbeider med de andre RVTSene rundt driften av seksuellatferd.no og deltar jevnlig på samarbeidsmøter og frokostwebinar om temaet.

8.2 Tidlig inn og BTI/BTS

I år har vi gjennomført undervisning digitalt om temaet vold og overgrep til BTI/BTS kommunene. Vi samarbeider med Korus Nord, RKBU Nord og Statsforvalterne i regionen på å gi et undervisningstilbud ut ifra kommunenes behov. Vi har samarbeidet med de andre kompetansesentrene om hvordan vi kan se Tidlig inn i sammenheng med BTI/BTS. Vi samarbeider tett med BUFETAT Nord, KORUS Nord, RKBU Nord om Tidlig innsats, vi gjennomførte en nettverkssamling for veiledere og koordinatorene på høsten der flere av våre tema ble undervist om. Det er gitt veiledning til kommuner om implementeringen rundt å spørre gravide og nye foreldre om vold.

Illustrasjon: @elena_garder- adobe.stock.com

8.3 Sinnemestring Brøset

Sinnemestring drives i samarbeid med Brøset og er en utdanning for tjenestesteder som arbeider med voldsutøvere og vold i nære relasjoner. Dette er et tilbud der kommuner kan få utdannet egne terapeuter og dermed bringe kunnskapen inn i egen kommune eller inn i et interkommunalt samarbeid.

Målet er å bidra til at kommuner, psykisk helsevern, familievernkantor og kriminalomsorgen har kompetanse i sinnemestring og arbeid med voldsutøvere og for å forebygge vold. RVTS Nord har i samarbeid med Brøset arrangert en 2 dagers nettverkssamling for allerede utdannende sinnemestrings terapeuter i vår region. Videre har vi på grunn av stor etterspørsel planlagt utdanning av nye sinnemestringsterapeuter i 2023/2024. Her vil 1-2 ansatte fra RVTS Nord for å kun undervise og sikre god oppfølging. Sinnemestring har også vært løftet inn i samarbeidet rundt Rus og Vold.

9. Selvmord og selvskading

9.1 Selvmordsforebygging

Viser til pkt 2.1.4 Handlingsplan for forebygging av selvmord (2020-2025) og 2.3 Forebygging av selvmord og selvskading i tilskuddsbrevet fra H.dir. Overordna målsetting er å øke kompetanse i tjenesteapparatet om å forebygge, avdekke, avverge og følge opp selvskadings- og selvmordsproblematikk, for å bidra til å redusere antall selvmord og selvmordsatferd i region nord. I dette avsnittet rapporteres aktivitet knyttet til forebygging av selvmord.

Kommunale handlingsplaner om selvmordsforebygging

RVTS Nord jobber internt med å samordne arbeidet med kommunale handlingsplaner; mot vold i nære relasjoner og for forebygging av selvmord. Vi har hatt kontakt med en kommune som skal i gang med handlingsplan arbeid på begge disse fagområdene. I tillegg har vi hatt innledende kontakt med flere kommuner som skal starte prosessen med å utarbeide handlingsplaner om selvmordsforebygging. Disse prosessene følges opp videre i 2023. Våren 2022 har vi hatt møte med statsforvalterne i Nord-Norge, KoRus Nord, RKBU Nord, NASAK og NAPHA for å diskutere felles innsats for å stimulere/ oppfordre kommuner til å lage kommunale handlingsplaner. I møtet ble vi enig om å ikke etablere samarbeid regionalt for dette arbeidet, men heller samordne internt i egen organisasjon.

Arbeidet med kommunale handlingsplaner fortsetter også nasjonalt i samarbeid med Helsedirektoratet og de øvrige RVTSene knyttet til handlingsplanmal-selvord.no. Her har det vært et fysisk møte i 2022.

Kompetansenettverk selvmordsforebygging i Helse Nord

RVTS Nord har fasilitert, koordinert og arrangert nettverksmøter med representanter fra foretakene i Helse Nord RHF. I nettverket er det (ved full representasjon) to representanter fra hvert foretak, en for voksensiden og en for barnesiden. Foretakene er Helgelandssykehuset, Nordlandssykehuset, UNN og Finnmarkssykehuset inkludert SANKS. Det er også med to brukerrepresentanter og representant fra Helse Nord. Det har vært arrangert ett fysisk møte i Bodø, samt kvartalsvis digitale møter. I mandatet er det nedfelt at det skal være to fysiske samlinger pr år, men det ene måtte utgå pga den økonomiske situasjonen i Helse Nord, og påfølgende reiserestriksjoner for representantene.

Fagnettverk suicidologi Tromsø kommune

RVTS Nord fasiliterer og koordinerer et fagnettverk bestående av helsetjenester i Tromsø kommune, Psykisk helse og rusklinikken i Tromsø, Prestetjenesten ved UNN, Tromsø domprosti og LEVE. Det har vært arrangert et møte i nettverket i 2022.

Samarbeid med Vivat

Ansatte ved RVTS Nord som er kursledere i Førstehjelp ved selvmordsfare (FVS) og Oppmerksom på selvmordstanker (OPS!) har holdt til sammen to FVS-kurs for medisinstudenter ved UiT (2. og 4. studieåret) og ett FVS-kurs i Longyearbyen, og OPS!-kurs for elever ved Fagskolen i Tromsø. I tillegg har vi holdt OPS!-kurs i forbindelse med samarbeidsprosjekt med RVTS Sør og Vivat om pilotering av kurset til elever i videregående skole. Dette prosjektet har nå gjennomført alle kurs ved tre videregående skoler i landet (to i nord og ei i sør) og skal nå sammenfatte evalueringsresultater fra pilotprosjektet i en egen artikkel som planlegges publisert i Suicidologi.

RVTS Nord samarbeider fortsatt med Vivat, SANKS og RVTS Midt om tilpasning og oversettelse av OPS! til de samiske språkene. En del kursmateriale er oversatt og det neste som planlegges er undervisningsfilmer på de tre samiske språkene. Lansering av samisk tilpasset kurs planlegges mars 2023.

Samarbeid med LEVE

Det årlige samarbeidsmøtet med fylkeslederne i LEVE ble gjennomført i september 2022. Ny generalsekretær i LEVE deltok på møtet. Tema for møtet inkluderte samarbeid om å få til likepersonsutdanning i Nord, familiesamling ved Viken senter og samarbeid mellom LEVE og kommunale kriseteam.

Vi har støttet utviklingen av et foredrag/ fortelling om erfaring med å leve med selvmordstanker og veien tilbake til livet; "Dette gidder jeg ikke mer" i samarbeid med Studentrådgivninga/ Studentsamskipnaden, UiT. Pilot på foredrag ved sykepleierutdanningen i Harstad og sykepleierutdanningen i Tromsø.

Nasjonal folkeopplysningskampanje om selvmord

Arbeidet med nasjonal folkeopplysningskampanje om selvmord er videreført.

Siden 2018 har det vært et samarbeid knyttet til tiltaket «Regionale folkeopplysningskampanjer om forebygging av selvmord med nasjonal overbygning». Dette arbeidet er relatert til 2.1.3 Handlingsplan for forebygging av selvmord (2020-2025) i tilskuddsbrevet fra H.dir for 2022.

RVTS Nord har en representant i den nasjonale ressursgruppa, hvor det har vært flere møter gjennom hele 2022.

Bestillingsoppdrag

RVTS Nord har utført oppdrag for tjenesteytere og relevante institusjoner på forespørsel. Eksempelvis:

- Undervisning for paramedisinerutdanningen ved Nord universitet relatert til selvmordsforebygging
- Konsultasjon ved utvikling av faglige retningslinjer for selvmordsforebygging/ vurdering av selvmordsfare i Tromsø kommune
- Undervisning om selvmordsforebygging og vurdering for kommunepsykologer i regionen

Plan for suicidprevention bland samer i Norge, Sverie og Finland

«Plan för suicidprevention bland samer i Norge, Sverige og Finland» er ment som et tillegg til nasjonale selvmordsforebyggende planer, og fokuserer på utfordringer og behov hos noen samiske brukere, som de nasjonale planene ikke fanger opp. Med bakgrunn i tiltak i denne planen samarbeider vi med SANKS, Vivat og RVTS Midt om oversetting og tilpasning av Vivats kurs «Oppmerksom på selvmordstanker» til de tre samiske språkene og i et prosjekt med overnevnte samarbeidsparter og RVTS Vest for å utvikle undervisningsmoduler om selvmordsforebygging i samiske områder. Det har vært arrangert to workshops i prosjektet om kultursensitiv selvmordsforebygging i samiske områder, med ressurspersoner fra de ulike samiske områdene. På workshopene (i mars og juni) har deltakerne kommet med

innspill til undervisningsmodulene. Det sistnevnte prosjektet ble vurdert avbrutt av ledelsen ved RVTS Vest i august –22. RVTS Nord og SANKS samarbeider videre om å utarbeide undervisningsmoduler om selvmordsforebygging i en samisk kontekst.

På initiativ fra SANKS ble et fagnettverk for selvmordsforebygging i samiske områder etablert i Karasjok 8. september 2022. Her deltok representanter fra SANKS, RVTS Nord, RVTS Midt, Vivat og Helse Nord. NASAK var invitert, men kunne ikke delta. En målsetting er å samarbeide og samordne innsats innen selvmordsforebyggende arbeid overfor den samiske befolkningen.

9.2 Selvskading

Her beskrives arbeidet vårt som viser tilskuddsbrev fra Hdir. punkt 2.3 Undervisning om selvskading er tema vi jevning får forespørsler på. Vi har bla. Bidratt med fagdager og undervist for kursledere i “snakke og jeg vet” om fenomenene selvskading og selvmord.

I 2022 videreførte LFSS og RVTS nord en samarbeidsavtale som tydeliggjør samarbeid, bidrag, og rollefordeling. RVTS nord skal bidra med å gjøre kampanjen “plaster på såret” kjent, utveksle kunnskap gjennom halvårlige møtepunkt, delta i referansegruppe til forskningsprosjekt LFSS og Nord universitet arbeider med.

RVTS nord har gjennom 2022 også hatt samarbeidsmøter, og deltatt som referansegruppe sammen med Nasjonalt kompetansesenter for legevaktmedisin (NKLM,) NORCE (nasjonalt kompetansesenter for legevaktsmedisin), Nord universitet, mht. Forskning på øyeblikkelig hjelp ved selvskade.

Tilskuddsbrevet fra Hdir. Punkt 2.1.4: Hvordan møte barn og unge om selvskading selvskading - og selvmordinnhold på internett (øremerkede midler)

Prosjektnavn: Selvskading og selvmordsatferd i sosiale medier – hvordan møte barn og unge

Prosjektleder/rapport ansvarlig: Ingrid Sæbø Møllen (RVTS Sør)

RVTSene har fått som en særskilt oppgave å styrke kompetansen hos personell «om selvskadings- og selvmordsinnhold på internett, og om hvordan de møter barn og unge».

«Sentrenes felles arbeid med kartlegging av behov, utvikling og gjennomføring av kompetansehevingstiltak videreføres i 2022 med mål om likeverdige og godt koordinerte tilbud på tvers av regionene og effektiv ressursutnyttelse. RVTS Sør har en koordinerende rolle i arbeidet.» Målet er å fremme livsmestring. Oppgaven er ett av tiltakene i Handlingsplanen for forebygging av selvmord (2020-2025).

Målgruppen er hjelpere som møter unge og unge voksne som søker innhold om selvskading og selvmord på nett. Det kan være i psykiatri, psykisk helsevern, skole, barnevern og hjelpetjenester på nett. Målet er at disse får kompetanse til å avdekke og møte problematisk atferd på nett.

Vi har en prosjektgruppe hvor alle RVTS-sentrene løser denne oppgaven i fellesskap. Vi har hatt åtte digitale møter og tre fysiske samarbeidsmøter i 2022. Vi har organisert webinar for ansatte internt i RVTS 16. februar med ca. 30 deltakere. Vi har utarbeidet et kompendium ut fra kunnskap fra tilgjengelig forskning, ressurser, bruker-erfaring og kontakt med samarbeidspartnere. Vi er i ferd med å justere denne etter innspill fra referansegruppene. Vi planlegger en nettside hvor kunnskapen og faglige råd også gjøres tilgjengelig og planlegger videre kompetansetiltak for å gjøre kunnskapen kjent, som informasjon til aktuelle instanser, undervisningsmaterieell, lansering og samarbeid. Det er også aktuelt å se hva vi kan bidra med for å spre #Chatsafe ytterligere. Noen eksempel fra arbeidet er møte med Landsforeningen for helsesykepleiere og møte med Bufdir-prosjektet kompetanseprogrammet for barneverntjenesten med forslag om å gi plass til denne kompetansen inn i deres arbeid. Det er utarbeidet flere filmer til undervisning, med fokus på unges nettbruk, brukeres anbefalinger og hjelpers rolle.

Disse vil gjøres tilgjengelige på en nettside og brukes av oss i RVTS videre.

Vi har samarbeidet nært med brukerrepresentant Ingebjørg Blindheim i hele prosessen. Hun har hatt kontakt med flere representanter fra aktuelle miljøer på nett. Ungdommers stemme er også representert gjennom flere forskningsartikler og rapporter i kompendiet. Unges stemmer kommer også til uttrykk gjennom faglige råd og

undervisningsfilmer. Hjelperne har bidratt inn ved å svare på en undersøkelse om deres behov for kompetanse, samt at referansegrupper gir innspill til kompendiet. Prosjektet vil lage en intern evaluering av produkt, samarbeid og prosess særlig med tanke på læring til seinere samarbeid mellom RVTSene. Oppsummert er prosjektet i god framdrift mot konkrete kompetansetiltak som er utviklet og tilgjengeliggjort i samarbeid med plan om ferdigstilling mai 2023.

Illustrasjon: @Andrii- adobe.stock.com

10. Psykososial oppfølging av flyktninger og asylsøkere

RVTS Nord, i samarbeid med RVTS Midt og NTNU Institutt for samfunnsforskning, samt Landsgruppen for helsesykepleiere i Troms, arrangerte en stor to-dagers konferanse med nærmere 500 deltagere med tittelen: Bosatt – hva så? Flyktninger, helse og integrering. Konferansen tok utgangspunkt i UKOMs rapport etter drukningstragedien i Tromsø des. 2019. Konferansen var både fysisk og digital. Noen sesjoner var parallelle. Flere veteraner i feltet deltok som innleggsholdere.

10.1 Forebyggende familiearbeid i eksil

Det ble gjennomført både hel kursdag (Salangen) og annen undervisning (Tromsø) på temaet. Egen parallellsesjon på ovennevnte konferanse. Temaet og veilederen om forebyggende familiesamtaler er inkludert i annen undervisning under 10.2.

10.2 Forfølgelse, flukt og tvungen eksil

RVTS Nord gjennomførte flere fagdager og undervisningsoppdrag, bl.a. i Bodø, Svolvær, Mo i Rana (digitalt), Tromsø, både for kommuner og Universitet (UiT, Uni Nord og RKBUs).

Bokkapittelet: Psykososiale perspektiver i arbeid med flyktningbarn i boka (Borchgrevink MC, Christie HJ og Dybdahl R) - i boka: Asylsøkere og flyktninger – livsmestring og psykisk helse (Lien L m.fl.) - er tatt inn som pensum både i RKBUs videreutdanning Forebyggende

psykisk helsearbeid rettet mot barn og unge, og Uni Nords nyoppstartede emne om: Stress, alvorlige belastninger og traumelidelser.

RVTS Nord tok initiativ sammen med RVTS Midt til en ny oppstart/videreføring av tidligere Flyktning-faglig forum (nå flyktningfaglig nettverk), som ble gjennomført på slutten av året, med deltagere fra alle RVTSene, samt NKVTS og NTNU Inst. For samfunnsforskning.

Spredning av digitale ressurser

I forbindelse med økt antall flyktninger til Norge generelt og fra Ukraina spesielt, lanserte RVTS Nord en nyhetsserie med relevante digitale ressurser for arbeid med flyktninger og asylsøkere. Ressursene inkluderte selvhjelpsmateriell som er oversatt til ulike relevante språk, inkludert ukrainsk. I 2022 samarbeidet RVTS Nord med andre relevante kompetansemiljø om oversettelse av relevant selvhjelpsmateriell til ukrainsk.

Samarbeid nasjonalt/Internasjonalt

RVTS Nord samarbeider med Mental Health and Human Rights Info /hhri om spredning av kompetansehevende materiell om arbeide med overlevende etter seksualisert vold i krig og konflikt.

RVTS Nord er representert i det norske styret og sekretariatet til ISHHR (International society for health and human rights), som arrangerte Internasjonal konferanse i Bogota.

Illustrasjon: @ AJay- adobe.stock.com

10.3 Ressurser for flyktningsfeltet

Flyktning.net

RVTS Nord leder arbeidet med vedlikehold og videreutvikling av flyktning.net, Ressursportalen om psykososialt arbeid med asylsøkere og flyktninger. Se pkt. 3.

Spredning av veiledende materiell og manualer om arbeid med asylsøkere og flyktninger

RVTS Nord har fortsatt spredning av veiledende materiell og manualer for tjenesteapparatet som arbeider med asylsøkere og flyktninger, inkludert torturoverleverne. Dette har vi gjort i undervisning, konsultasjon og veiledning, samt på hjemmeside, Facebook og via flyktning.net. Særlig fokusert materiell har vært «Veileder for helsetjenestetilbudet til asylsøkere, flyktninger og familiegjenforente»

(IS-1022), «God kommunikasjon via tolk – Veileder om kommunikasjon via tolk for ledere og helsepersonell i helse- og omsorgstjenestene» (IS-1924), oppdatert versjon av Istanbulprotokollen /“Istanbul Protocol. Manual on Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment”, Veiledningsheftet: Familiegjenforening i eksil - Forebyggende familiesamtaler, samt mauler fra www.hhri.org om arbeid med overleverne etter seksualisert vold i krig og konflikt.

11. Utenforskap og tilhørighet

11.1 Kommunens helhetlige innsats mot vold i nære relasjoner

Tilskuddsbrev pkt. 2.1.3:

Har deltatt på samarbeidsmøte med NKVTS og arbeidsgruppen som arbeider for å revidere veileder om kommunale handlingsplaner om vold i nære relasjoner. Vi har skrevet/bidratt faglig med tekst i veilederen. Vi har i naturlige sammenhenger løftet opp kommunale handlingsplaner om vold i nære relasjoner som et verktøy for kommunene til samordning og samarbeid. Vi har også bistått ulike kommuner i deres arbeid med utarbeidelse av lokale handlingsplaner.

Tilskuddsbrev pkt. 2.12: Arbeid mot krisesentertilbudet i kommunene (Bufdir):

Vi har deltatt på dialogmøte med Bufdir. Vi har arrangert to digitale ledermøter med ulike fagtema. Vi har gjennomført regional samling for ansatte og ledere på krisesenter sammen med Helgeland krisesenter i Mosjøen. Tema for samlingen var sårbare grupper i krisesentertilbudet. Ni av tolv sentre deltok med en eller flere ansatte. RVTS nord har deltatt i planlegging og gjennomføring av den nasjonale samlingen sammen med RVTS øst. To krisesentre, hvorav en av disse var Krisesenteret for Tromsø og omegn, deltok også i planleggingen og gjennomføringen.

Vi har gjennomført en fagdag med sirkelveiledningsmetodikk med krisesentrene i Mosjøen og Mo i Rana med fokus på hjelperrollen. Målet var at de skulle bli kjent og få økt samarbeid.

Vi har bidratt med innspill på NKVTS og Oslo met sin forskning om kommunes arbeid med reetablering etter krisesenteropphold.

Vi har hatt to samarbeidsmøter med Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Vi har samarbeid med NASAK på mange ulike områder, også krisesentertilbud til den samiske befolkningen.

Tilskuddsbrev pkt. 2.13: Sentrene mot incest og seksuelle overgrep (NOK/ SMISO) (Bufdir)

Vi har 3 NOK/Smiso senter i vår region (Mosjøen, Tromsø og Norasenteret). Nok-senteret i Mosjøen får oppfølging fra RVTS midt. Vi har gitt veiledning på utvikling av gruppetilbud til Smiso Troms. Vi har kartlagt sentrenes utfordringer og behov for å planlegge et kompetanseprogram for sentrene i 2023.

Vi har tatt initiativ til et nasjonalt RVTS samarbeid om kompetanseheving til NOK-sentrene i hele landet. Vi har gjennomført to møter, og har avtalt at vi skal ha jevnlig samarbeidsmøter i 2023.

Tilskuddsbrev pkt. 2.14 TryggEst (Bufdir)

Vi har deltatt på opplæring hos Bufdir om voldsrisikovurdering (triage) med mål om å kunne holde kurs for TryggEst kommunene. Vi har holdt et kurs om voldsrisikovurdering etter Triage-modell til en annen kommune. Vi har deltatt i nettverksmøter med TryggEst-kommunene arrangert av Bufdir, og samarbeidsmøter med Bufdir. Vi har deltatt på workshop hos Bufdir om hvordan kommunene kan jobbe med TryggEst gjennom krisesentertilbudet.

Vi har jobbet for å spre kunnskap om TryggEst til kommunene, bl.a. gjennom digitale undervisninger om vold mot eldre i ulike fora.

Tiltak i Regjeringens handlingsplan Frihet fra vold 2021-2024:

Tiltak 57: Styrke de regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) sitt arbeid med vold og overgrep i samiske områder
Vi har deltatt i møte med Politidirektoratet med innspill i hvordan voldsrisikovurderinger skal kunne tilpasses samisk kontekst. Vi har også bidratt i deres prosjekt om tillitsbygging i samiske miljø.

Vi sitter i brukerpanelet til NKVTS om deres forskning om vold og overgrep i samiske miljø, og har deltatt på oppstartsmøte.

Vi sitter også i Sanks sin ressursgruppe på deres forskning om vold og overgrep i samiske miljø.

Vi har for øvrig startet opp samarbeid med Justisdepartement og Sametinget om å danne forum for vold og overgrep i samiske miljø med relevante instanser. RVTS Nord skal lede dette arbeidet.

Vi har bidratt med undervisning til alle minoritetsrådgivere i region nord, mist og vest om negativ sosial kontroll i samiske og læstadianske miljø.

Tiltak 69: Oppfordre til utvikling av kommunale handlingsplaner i forvaltningsområdet for samisk språk/kommuner med samisk befolkning

Vi har gitt veiledning på utarbeidelse av kommunal handlingsplan til to kommuner i samisk språkforvaltningsområde.

Tiltak 65: Styrke krisesentertilbudet til den samiske befolkningen

Vi har etablert et samarbeid med NASAK for å se på hvordan vi sammen kan jobbe for å styrke krisesentertilbudet for den samiske befolkningen. RVTS nord har også bidratt til prosjektet om utredning av et samisk krisesentertilbud i regi av KPMG på oppdrag fra Karasjok kommune.

Vold mot eldre:

Vi har hatt jevnlige møter i det regionale nettverket om vold mot eldre. Sammen med Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester i våre region og TryggEst i Bodø kommune har vi et samarbeid om å lage et kompetanseprogram på tematikken til hjelpeapparatet.

Vi har deltatt på møte i nasjonalt nettverk vold mot eldre ledet av NKVTS og RVTS øst. Vi har også bidratt med innspill til ny eldrereform.

Vi har gjennomført ulike undervisninger på tematikken til sykepleierstudenter og et bredt hjelpeapparat

11.2 Tverretatlige nettverk

Satsingen innen tverretatlig nettverk inkluderer handlingsplan om vold i nære relasjoner, negativ sosial kontroll, æresvold, tvangsekteskap, radikalisering og voldelig ekstremisme, menneskehandel og inkluderer også opptrappingsplanen for barn og unges psykiske helse. Handlingsplanene til temaene har til felles at en må jobbe tverrfaglig og tverretatlig for å forebygge og bekjempe vold og overgrep. Gjennom nettverksarbeid vil vi å styrke den tverrfaglige og tverretatlige innsats for å forebygge utenforskap og fremme inkludering, som er sentrale faktorer for å forebygge vold og overgrep. Nettverkene har ulike mandat og jobber direkte eller indirekte med overstående tema.

I kommunen har ofte de samme tjenester behov for kompetanse på flere temaområder for å kunne gi en helhetlig oppfølging av utsatte.

I 2022 har vi hatt jevnlige møter i de forskjellige nettverk for felles erfaringsutveksling og oversikt over behov for kompetansebygging i kommunene som de ulike nettverk representerer. Vi har samarbeidet om kompetansebygging innad i nettverket og til kommunene med tverrfaglig innsats og felles arrangementer.

Nettverkene koordineres som følger:

- RVTS Nord koordinerer Nord Norge nettverket..
- Tromsø kompetansenettverk. koordineres av egen koordinator i Tromsø kommune.
- Tverroperativt Kompetanseteam i Salten koordineres av egen koordinator i Bodø Kommune.
- Nordlandsnettverket koordineres av Nordland Fylkeskommune

11.3 Kjønnsslemlestelse, tvangsekteskap, negativ sosial kontroll, LHBTIQ

Tilskuddsbrev fra Helsedirektoratet, punkt 2.1.5 Frihet fra negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Handlingsplan (2021-2024) og tiltak 5.

Tilskuddsbrev fra Bufdir.

Formål: bidra til kompetanseheving og nettverk mellom tjenestene og andre aktører i feltet.

Aktivitet tilknyttet oppdraget:

- Kompetansebygging til tjenesteapparatet på tematikkene i prosjektet er gjort gjennom bidrag i ulike nettverksmøter, konferanser og seminarer. RVTS Nord har her også bidratt til å styrke lokalt og regionalt samarbeid. Samarbeid med tjenestene har spesielt vært tilknyttet Nordlandsnettverket for forebygging av negativ sosial kontroll og æresrelatert vold.
- Opplæringstiltaket Endringsagentene er et sentralt tiltak innen prosjektet. RVTS Nord har gjennomført en nettverkssamling for de som var deltakere fra region nord på den nasjonale opplæringen for endringsagenter som ble avholdt i 2021. For opplæringen 2022-2023 har RVTS Nord en deltaker med på opplæringen som gjennomføres av RVTS Øst.
- Undervisning til universitets-utdanning (Narvikutdanninga) innen tematikken.

11.4 Menneskehandel

En faglig fellesnevner er vår samfunnsinnsats i arbeidet med forebygging av ulike former for vold og overgrep. I den sammenhengen har vi i 2022 fortsatt hatt fokus på samarbeid med etablerte regionale og lokale nettverk for å nå ut til små og store kommuner. (se pkt om tverretatlige nettverk)

Vi har hatt undervisning i nettverkene og ved UiT, Norges Arktiske Universitet i utdanning om vold i nære relasjoner. Tema om utnyttelse til menneskehandel er også tatt inn i undervisning for andre temaområder som RVTS jobber med.

RVTSene har samarbeidet om kontakten med KOM som er Justisdepartementet sin koordineringsenhet for ofre mot menneskehandel.

RVTSene har hatt jevnlige møter på teams for erfaringsutveksling og kompetansebygging.

RVTSene samarbeider også i redaksjonskomiteen til menneskertilsalgs.no

RVTS Nord deltar i Helsedirektoratets nasjonale helsenettverk for arbeid mot menneskehandel i helse og – omsorgstjenestene.

Illustrasjon: @Mustafa - adobe.stock.com

11.5 Radikalisering

Deltatt månedlig i FARE-nettverket, det nasjonale samarbeidsforum. Bidratt til utvikling og lansering av Utveier.no nettstedet, som ivaretar RVTSene sin nasjonale veiledning og ressursfunksjon.

Arrangør for Nasjonal RVTS konferanse konspirasjonsteorier og voldelig ekstremisme i kontekst av krig og konflikt. Samt en workshop for nære samarbeidspartnere innen feltet "Hva gjør konspirasjonsteorier og ekstremistisk tankegodt med oss som samfunn og individ?".

RVTS Nord har arrangert en rekke undervisningsoppdrag og fagdager med fokus på radikalisering og voldelig ekstremisme: Barnverntjenesten i Tromsø Konsultasjonsteamet v/ barnehuset i Troms politidistrikt, alle ansatte i Tromsø fengsel, Utekontakten i Tromsø kommune.

Undervisning for ledere etterforskning og etterretning voldssaker i politiet.

Videre har RVTS Nord arrangert tverretatlig fagdager: radikalisering og utenforskap i Mo i Rana, radikalisering, menneskehandel og negativ sosial kontroll i Bodø.

Deltatt på nasjonal mentornettverkssamling i Bergen.

RVTS Nord deltar månedlig i Tverretatlig forebyggende team (TEFT) og bistår med gruppeveiledning til ungdomsmentorer i Tromsø kommune og bistått i mentortilbud til innsatt i Tromsø fengsel.

RVTS Nord har også deltatt på konferanse Stavanger og arrangement Arendal knyttet til feltet.

12. Vern for utsatte, etterlatte og berørte

12.1 Psykososial beredskap – strukturelt nivå

I henhold til tilskuddsbrevet fra H.dir pkt 2.1.9, 2.1.9.1 og tilleggstilskudd fra H.dir i september 2021 beskrives her aktivitet for å løse disse oppdragene.

På regionalt nivå har vi tett samarbeid med helseavdelingene og beredskapsavdelingene ved Statsforvalterne. Vi har to årlige samarbeidsmøter hvor vi setter fokus på felles innsats for å integrere psykososial beredskap i kommunens helhetlige beredskapsarbeid, samt løfte problemstillinger fra kommunene i regionen. I 2022 har vi landa rammer for samarbeidet som beskriver rammene rundt, arbeidsoppgaver og ansvarsfordeling mellom RVTs Nord, Statsforvalter og kommune i forbindelse med de årlige nettverkssamlingene for kriseteam.

To problemstillinger er nesten kontinuerlig relevante fra de kommunale kriseteamenes side. Den ene knytter seg til organisering, forankring og avlønning av arbeidsinnsats i kriseteamet og den andre knytter seg til interkommunalt samarbeid ved krisehendelser. Begge disse tema ble berørt i nettverkssamlingene for kriseteamene i Troms og Finnmark. Til sammen arrangerte vi tre nettverkssamlinger; en i Finnmark, en i Troms og en i Nordland. Totalt deltok kriseteamsmedlemmer fra 52 kommuner i landsdelen.

Kommunale kriseteam henvender seg med jevne mellomrom både for opplæring via fagdager og behov for drøftinger knyttet til arbeid med planer for kriseteam, forankring, øvelser m.m. I 2022 har vi hatt en fagdag med opplæring for kriseteam i en kommune og veiledning til kriseteam i en annen.

I 2022 har vi lansert en webinarserie rettet mot de kommunale kriseteamene, for å kunne tilby faglig påfyll og en arena for refleksjon/ drøfting og nettverksbygging ut over de fysiske nettverkssamlingene. Basert på innspill fra kriseteamene selv har vi satt opp fire tema for webinar i 2022. Opptak av de faglige innleggene blir lagt på en lukket side for kriseteamene inne på rvtsnord.no. Denne webinarserien har blitt tatt veldig godt imot. Til sammen har 340 personer vært påmeldt, fra 66 ulike kommuner. I evalueringen av serien fikk vi utelukkende tilbakemelding om at dette er et tilbud kriseteamene ønsker skal fortsette.

Illustrasjon: @Favebrush - adobe.stock.com

12.2 LOS (berørte etter 22. Juli)

RVTs Nord og RVTs Midt arrangerte sammen med Nasjonal støttegruppe for 22. Juli, NKVTS og UIT Norges arktiske universitet 10 års samling for overlevende etter 22. Juli i Tromsø. Samlingen var utsatt i 2021 på grunn av pandemien. RVTs Nord har deltatt på samarbeidsmøter med de regionale støttegruppene og med de andre RVTsene i landet. Vi har bidratt faglig på samlingen for fylkeslag Troms, Finnmark og Svalbard. RVTs Nord samarbeider med UIT – Norges arktiske universitet og Universitetssykehuset i Nord-Norge i et forskningsprosjekt. I denne studien vil vi undersøke nærmere hvordan de psykososiale støttetiltakene som ble gjennomført i 2011 har vist seg å fungere på lang sikt, hvordan deltakeren mestret tilværelsen i den tiden som fulgte og hvordan de har det i dag. Vi jobber også direkte i saker som Losfunksjon, sakene omhandler økonomi, brudd i utdanning, bistandsadvokater, voldsofferskadeerstatning og spesialisthelsetjeneste.

12.3 Veteraner og deres familie

Her beskrives vår aktivitet sist år, jmf tilskuddsbrevet fra H.dir. pkt 2.4.

RVTs nord koordinerer regionalt fagnettverk for innsattpersonell (RNIP), og arrangerte i 2022 (01.06.22) ved Rundhaug Gård RNIP i samarbeid med Forsvarets Veterantjeneste.

Fagnettverket har deltakere fra Veteranorganisasjoner, statsforvalter, kommuner, Bufetat mfl.

RVTs Nord deltar også årlig på det nasjonale fagnettverket for veteraner i regi av RVTs Øst, samt på digitale møter med Helsedirektoratet og andre samarbeidspartnere.

I samarbeid med Forsvarets Veterantjeneste med flere har det vært arbeidet rundt nettkurs/nettressurs for ansatte i skoleverket. Nettkurset/nettressursen omhandler samtale med elever som har foreldre i internasjonal tjeneste, laget med bakgrunn i at noen barn og unge kan oppleve foreldrenes utenlandstjeneste som belastende. Tilbudet er tenkt som forebyggende tiltak, og generell informasjon til elever på ungdomstrinnet. Denne nettressursen er besluttet ikke ferdigstilt grunnet ikke forespørsel, Norge har ikke personell i internasjonal tjeneste i dag. Den vil kunne ferdigstilles, i samme form eller annen form, dersom behovet på sikt skulle endre seg.

13. Rus og psykisk helse

13.1 Rus og voldprosjektet

For å styrke kompetansen om rus og vold i tjenestene fikk KoRus og RVTS i 2017 i oppgave å utvikle kunnskapsmoduler om vold og rus som særlig vektlegger samtidig behandling av rus- og voldsproblematikk. Resultatet av denne oppgaven og samarbeidet ble nettstedet rusogvold.no, der alle KoRus og RVTS har bidratt i arbeidet med å utvikle og implementere kunnskapsmoduler på området rus og vold.

RVTS Nord har i 2022 revidert kunnskapsmodulen som omhandler samtidig behandling av rus- og voldsproblematikk på bakgrunn av tilbakemeldinger etter at modulen ble ferdigstilt.

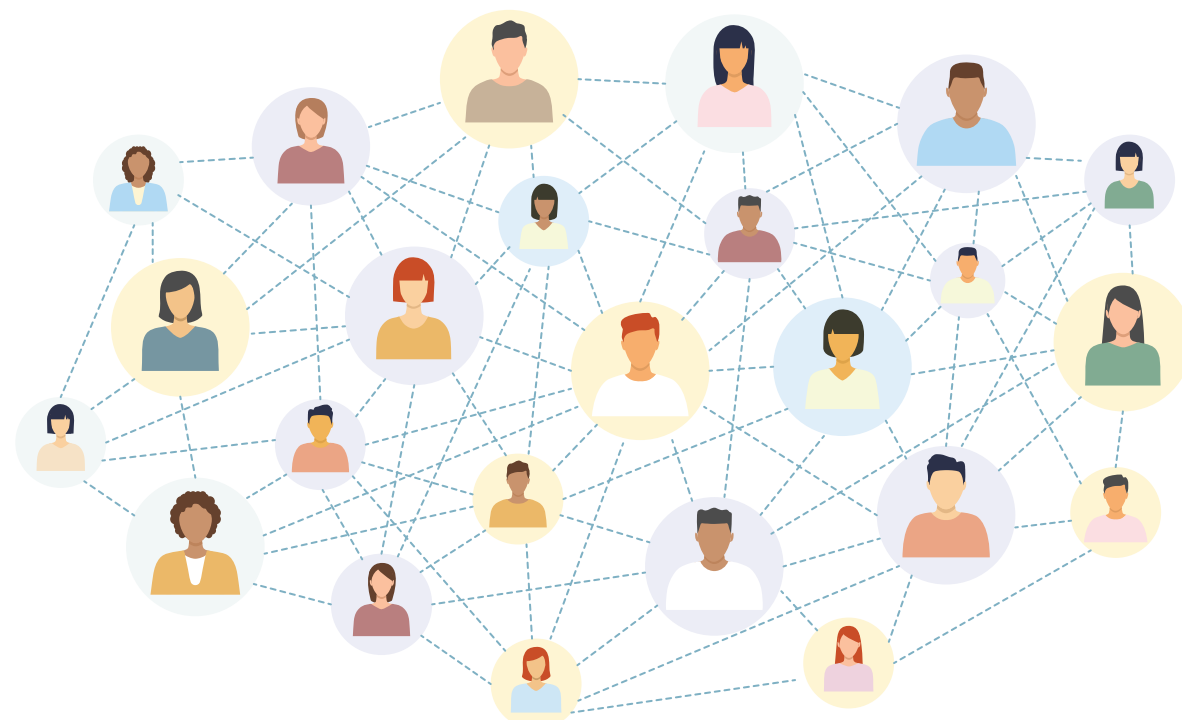
Alle Korus og RVTS inngår i et nasjonalt nettverk i forbindelse med rusogvold.no, og RVTS Nord har deltatt i møter for det nasjonale nettverket.

I 2022 har RVTS Nord i samarbeid med Korus Nord gjennomført opplæring i to av modulene (Integrert behandling og MI) til ACT Tromsø.

13.2 Nettverksbygging for tjenester innen rus og psykisk helse

Tilskuddsbrev 2.2 Sentrale satsinger (H.dir 2022), 2.10 Regionale tverrfaglige nettverk innen kommunalt psykisk helse- og rusarbeid.

Beskrevet under punkt 5.3 vedrørende kommunepsykologer og ledere, samt ACT/FACT og under punkt 9.2 vedrørende fagnettverk suicidologi Tromsø kommune

Illustrasjon: © Biratij Barida- adobe.stock.com

14. Seksualisert vold og tortur Menneskerettighetsbasert praksis

14.1 Seksualisert vold i krig og konflikt

Menneskerettighetsbasert praksis står sentralt i RVTS Nord sitt arbeid med seksualisert vold i krig og konflikt. I 2022 har RVTS Nord opprettholdt fokuset på kompetanseheving til tjenesteapparatet om seksualisert vold i krig og konflikt og hvordan tjenesteapparatet kan hjelpe overlevende som lever i eksil i Norge. Vi har fortsatt samarbeidet med HHRI- Health and Human Rights Info og spredningen av manualen "Mental health and gender-based violence. Helping survivors of sexual violence in conflict – a training manual" og vår norske oversettelse av "Verktøykassa til Mental helse og kjønnsbasert vold. Hjelp til overlevende etter seksualisert vold" og den nylanserte manualen "Seksuell vold mot gutter og menn i krig, konflikt og migrasjon. En håndbok for hjelpere om psykisk helse".

Seksuallisert vold benyttes også som våpen i krigen mot Ukraina. Ankomster av ukrainske flyktninger til Norge har medført økt behov for kompetanse på temaet i tjenesteapparatet. RVTS'ene har i den forbindelse etablert en samarbeidsgruppe under ledelse av RVTS Nord. Gruppen har utviklet den digitale ressursiden "Seksuallisert vold benyttes som våpen i krigen i Ukraina. Hvordan kan vi hjelpe overlevende som har kommet til Norge?". Videre har vi, i samarbeid med BurDir, planlagt et nasjonalt seminar med fokus på seksualisert vold i krig og konflikt.

Seminaret skal gjennomføres i januar 2023.

RVTS Nord har gjennomført flere undervisningsoppdrag om seksualisert vold i krig og konflikt bla på universitetet og på RVTS'enes jubileumskonferanse. Undervisning om seksualisert vold i krig og konflikt har også inngått som tema i en rekke undervisningsoppdrag der hovedtemaet har vært traumatisering og traumebehandling, flyktninghelse og tvungen migrasjon, samt tortur. RVTS Nord har gitt veiledning og konsultasjon ang overlevere etter seksualisert vold i krig og konflikt på løpende forespørsler, både til spesialisthelsetjenesten og kommunale tjenester.

Også i 2022 har vi videreformidlet fagressurser om seksualisert vold i krig og konflikt via våre digitale ressurser som Stø Kurs og flyktning.net, samt via nyhetssaker på RVTS Nord sin hjemmeside og Facebook side.

14.2 Tortur og Too

Fokus på menneskerettighetsbasert praksis står sentralt i RVTs Nord sitt arbeid med tortur. Jfr. Tilskuddsbrev fra H.dir 2022, pkt. 2.9 har RVTs Nord også i 2022 gitt kompetanse om identifisering av torturoverlevende, kartlegging og dokumentasjon av torturskader, og behandling og rehabilitering av torturoverlevende. Brukerperspektivet blir inkludert gjennom at en torturoverlever har bidratt i undervisningsoppdrag, filmde intervjuer med torturoverlever som benyttes i Stø Kurs, flyktning.net, på hjemmeside og i undervisning, gjennom bruk av eksempler fra egen klinisk praksis, samt gjennom erfaringer fra torturoverlevende dokumenterte i forskning, litteratur og offentlig tilgjengelige rapporter og vitnesbyrd. E-læringskurset Stø Kurs inneholder en egen del om tortur. I 2022 ble det publisert en oppdatert versjon av Istanbulprotokollen / "Istanbul Protocol. Manual on Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment". Videreformidling av denne inkluderer i all kompetansehevende virksomhet som omhandler tortur.

RVTs Nord har gjennomført flere undervisningsoppdrag spesifikt på torturtemaet for medisinstudenter ved Universitetet i Tromsø (UiT), på embetsstudiet i psykologi ved UiT, på fysioterapiutdanninga ved UiT, og som deltema i Krise- og traumeutdanningen til UiT Campus Narvik.

Undervisning om tortur har også inngått som tema i en rekke undervisningsoppdrag der hovedtemaet har vært traumatisering og traumebehandling, flyktninghelse og tvungen migrasjon, samt seksualisert vold i krig og konflikt. RVTs Nord har gitt veiledning og konsultasjon ang torturoverlevende på løpende forespørsler, både til spesialisthelsetjenesten og kommunale tjenester.

Også i 2022 har vi videreformidlet fagressurser om tortur via våre digitale ressurser som Stø Kurs og flyktning.net, samt via nyhetssaker på RVTs Nord sin hjemmeside og Facebook side.

RVTs Nord samarbeider med andre kompetansemiljøer på tortur. Samarbeidet har knyttet seg til kompetansehevende tiltak, faglige drøftinger, overordnet strategiarbeid og bidrag til forskning.

Rapportene «Torturutsatte i den norske asylprosessen. En utredning av Norges forpliktelser, og anbefalinger til praksis» (Fafo, 2021) og «Torturert og glemt. Identifisering og rehabilitering av torturutsatte i Norge» (Røde Kors, 2020) bekrefter konklusjonene fra RVTs-rapporten (2014) om at arbeidet med identifisering av og rehabilitering til torturoverlevende i Norge er fragmentert, tilfeldig og personavhengig. RVTsene ser behov for et overordnet og systematisk arbeid med sikte på å styrke og

systematisere arbeidet med identifisering, utredning, dokumentasjon og rehabilitering av torturoverlevende i Norge. RVTsene har derfor i 2022 videreført sitt samarbeid med sikte på dette.

I 2022 har vi videreført samarbeidet med NAV med sikte på å øke kompetanse til NAV-ansatte i oppfølging av flyktninger og asylsøkere med komplekse og sammensatte problemer generelt, og av torturoverlevende spesielt. I 2022 fulgte NAV Tromsø et digitalt undervisningsopplegg med to serier undervisningsfilmer om "Forfølgelse, krig, tortur, flukt og livet i tvunget eksil" og "Traumatisering". Filmene har blitt tilbudt NAV Tromsø. Opplegget skal evalueres i 2023.

RVTs Nord har også videreført arbeidet med å stimulere til mer helhetlig rehabiliteringstilbud til flyktninger og asylsøkere med komplekse og sammensatte problemer generelt og av torturoverlevende spesielt ved bedre samarbeid mellom NAV og helsetjenestene gjennom en signert samarbeidsavtale mellom NAV Tromsø og Voksenpsykiatrisk poliklinikk (VPP) v/ Psykisk helse- og rusklinikk (PHRK), Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN). Samarbeidet skal evalueres med tanke på videreføring og eventuell utvidelse i begynnelsen av 2023. RVTs Nord er ansvarlig for den praktiske gjennomføringen av evalueringsarbeidet.

RVTs Nord har videreført samarbeidet med Odontologiske kompetansesenter i regionen (TkNN), vedrørende TOO-prosjektet. Gjennom 2022 har vi hatt regelmessige, langsgående veilednings- og samarbeidsmøter.

15. Traumekunnskap og traumebehandling

I følge Tilskuddsbrev 2022 fra H.dir pkt 1.5 så inngår Traumer og traumatisk stress som et av våre fire hovedområder vi skal ha særskilt kunnskap om. Kompetanseheving om traumer, traumatisk stress og behandling av traumatiserte er godt integrert i en rekke av våre tilbud ut mot målgruppene. Vi har gjennomført flere undervisningsoppdrag for bredden i tjenesteapparatet om traumatisering og traumebehandling, samt gitt en rekke veiledninger og konsultasjoner på temaet.

15.1 Traumesensitive tjenester

Kurslederkurs for i Traumebevisst omsorg for fosterforeldre (TBO-F)

Vi har hatt flere kurslederkurs for ansatte i barneverntjenesten som ønsker å tilby kurs i traumebevisst omsorg til fosterforeldre. Kurset er basert på innhold utviklet av RVTs Sør i samarbeid med National child traumatic stress network (NCTSN) i USA.

I 2022 har vi gjennomført to kurs, ett i Mosjøen og ett i Tromsø. Kurset består av en samling over to dager + 1 veiledningssamling etter noen måneder. Vi opplever stor etterspørsel av kurset og vil fortsatt gjennomføre flere kurs i 2023.

Kompetanseheving til tjenesteapparatet

Vi har undervist tjenesteapparatet i grunnleggende traumeforståelse og vi har levert kurs i dette tema til samarbeidende tjenester i kommuner. Vi har også hatt fokus på hvordan en kan samarbeide på tvers av tjenestene i

små kommuner. I tillegg har vi undervist på UiT; Norges Arktiske Universitet, sykepleierutdanningen om traumatisk stress og hatt en rekke veiledninger til tjenesteapparatet i kommunene. Grunnleggende traumeforståelse er en del av kurstilbudet vi til enhver tid kan tilby tjenestene, på forespørsel. Skoler er særlig opptatt av å tilegne seg kunnskap om traumeforståelse

15.2 Traumebehandling og traumeforståelse

Kompetanseheving til spesialisthelsetjeneste og universitet:

I 2022 har vi ved flere anledninger undervist spesialisthelsetjenesten og helsefaglige utdanninger, som Profesjonsstudiet i Psykologi, Profesjonsstudiet i medisin og fysioterapiutdanningen, om traumeforståelse og traumebehandling ifht norske pasienter og flyktningpasienter, inkl. torturoverlevende og overlevende etter seksualisert vold i krig og konflikt. RVTs Nord har gitt en rekke veiledninger og konsultasjoner til behandlere i spesialisthelsetjenesten ifht samme pasientgrupper. RVTs Nord tilbyr også kompetanseheving om traumeforståelse og traumebehandling gjennom e-læringskurset "Stø kurs". Kurset er godkjent som spesialiserings og vedlikeholdsaktivitet for flere helsefaglige profesjoner.

Kroppssorientert traumebehandling:

Vi har også i 2022 hatt et fokus på kroppssorientert traumebehandling, inkludert traumefokusert fysioterapi. I denne forbindelse har vi inkludert kroppssorientert traumebehandling i en rekke av våre undervisnings- og veiledningsoppdrag, samt deltatt i et fagutviklingsnettverk for kroppssorientert traumebehandling og fysioterapi bestående av fysioterapeuter fra spesialisthelsetjeneste og i privat praksis. Vi har arrangert introduksjonskurs i "Den NeuroAffektive Relasjonell Modellen, NARM, og samarbeider med fagutviklingsenheten ved UNN- avd. (PHRK) Åsgård om å arrangere to introduksjonskurs i Somatic Experiencing, SE.

Vi har også arrangert EXIT-gruppelederopplæring for ansatte som jobber med traumatiserte mennesker. Kurset er basert på kroppssorienterte og kreative metoder forankret i den forskningsbaserte intervensjonen «EXIT». Opplæringen har delvis blitt gjennomført på digital plattform grunnet koronasituasjonen. Virksomheten er planlagt videreført i 2023 med opplæring både i Bodø og i Sør-Varanger.

15.3 Fokus på hjelpere som jobber med traume-, vold-, selvmordsutsatte

Fokus på hjelpere berører alle temaområder og kan integreres i alle prosjekter på senteret, men vi viser særlig til samfunnsoppdraget 1.1 i tilskudds-brevet om veiledning og bistand av tjenestene i systematisk arbeid med kvalitetsforbedring og 1.5 bistå tjenestene til å utvikle og ta i bruk gode system for kvalitetsforbedring hvor fokus i første omgang er på å styrke kompetanse knyttet til å være trygge hjelpere som kan reflektere rundt egen kommunikasjon i de vanskelige møter. Samt styrke tjenesteutøvernes evne til å analysere og være samarbeidende tjenester (trygghet/ fleksibilitet). Forskning viser at pasientsikkerhet er knyttet til trygge hjelpere.

Det har jevnlig i løpet av året kommet inn henvendelser til RVTs Nord om oppdrag rettet mot spesifikke tjenester yrkesgrupper eller instanser; barneverntjenesten, krisesentre, rus og psykiatri tjenester på kommunalt og innen spesialist helsetjenesten. Det etterlyses undervisning/tjenestetøtte og veiledning som fremmer dialog og refleksjon over egen praksis, egne holdninger, kommunikasjon og sårbarhet/styrke.

RVTS Nord har gjennom mange år hatt fokus på hjelpere som møter volds- og overgrepsoffer. De har emosjonelle traumereaksjoner i form av psykiske helseplager, rus eller volds- eller selvmords-atferd. RVTS Nord har fra 2021 styrket denne satsningen med et særlig fokus på sirkelveiledning /kommunikasjons- og konflikthandteringskompetanse.

Tjenester og kommuner som har fått tilbud i 2022: Barneverntjenesten i Hammerfest, 350 ansatte i Meløy kommune, døgnplasser rus og psykiatri Tromsø kommune, miljø terapeuter videregående skole og bolig tjenesten rus og psykiatri i Tromsø, rusposten spesialisthelsetjenesten, ACT og FACT team nasjonalt og regionalt, Tverretattlig gruppe barn og unge i Hammerfest kommune, SEIF selv-hjelp til innvandrere og flyktninger i Tromsø, helsesykepleiere Tromsø kommune, fagdag Verdighet; et samarbeid mellom Kirken Bymisjon, SOS hjelpetelefon, SMISO og Krisesenteret i Tromsø. Deltakelse koordineringsgruppe for ivaretagelse av helsepersonell i regi av Helse Nord i et samarbeid med AMA arbeidsmiljøavdelingen på UNN.

Kollegastøttegruppe for behandlere som etterlatte etter suicid i regi av Psykisk helse og rusklinikk UNN.

Oppstart av støttetilbud til behandlere for innsatte i fengsel (SIFER NORD).

TANDEM/CACTUS:

TANDEM er forkortelse for «Trauma and Development Education Monitor». Det er et nettbasert instrument som måler traumekompetanse, som skal være en felles ressurs for virksomheter som driver kompetanseutvikling på dette fagfeltet. Spørreskjemaet er utviklet som et samarbeidsprosjekt mellom de åtte kompetansevirksomhetene som per 2020 er representert i CACTUS-nettverket; De fem regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS), Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS), Østbyttunet og Statens barnehus.

Det har vært to halvårslige fysiske møter i CACTUS med fokus på en videre felles og kontinuerlig utvikling av traumeforståelse med utgangspunkt i nyere forskning. TANDEM møte digitalt 4 –6 ganger i året med fokus på å forske på og utvikle nye måter å implementere TANDEM.

Vi gjør fagfolk bedre rusta til å møte traume-
og kriseutsatte mennesker

www.rvtsnord.no